

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2025-yil, noyabr.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNINI.....	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELINI	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIIYAVIIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI.....	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
OLIIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	89
Bobokulova Muhabbat Mahammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI.....	103
Xodjimamatov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIY-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anievovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermaxamatovna	
YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarsul o'g'li	

MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiқ qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARNING O'RNI VA AHAMIYATI	158
Abdusamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал қизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIHATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	245
Xalikov S. X.	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	

NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Ilxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhaliqova Komila Abdukhaliqovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHUNCHALARI.....	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilxomjonovich	

ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
О'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufoto	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYLLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
FARMATSEVIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	

INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEXANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanoyna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQRISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	
INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIY TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	

PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOB VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaevich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyorovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	

LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI BAHOLASHDA SUN'YI INTELEKTDAN FOYDALANISH: XAVF YOKI IMKONIYAT	717
Ostonokulov Azamat Abdulkarimovich, Tadjiyev Erkin Muxitdinovich	
SUN'YI VA KIMYOVIY TOLALARNING TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	723
Raximov Furqat Jalolovich	
OLIY TA'LIM MASSASALARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI BOSHQARISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	728
Mahmudov Akbar Abduxamidovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR	733
Abdullayev Suyun Artikovich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBILSOZLIK KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI: "UZAUTO MOTORS" AJ AMALIYOTI VA NATIJALARI	737
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
WAYS TO USE MARKETING DATA IN THE MANUFACTURING ENTERPRISE VALUATION PROCESS	742
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
KICHIK SANOAT KORXONALARI O'RTASIDAGI ISHLAB CHIQARISH VA KOOPERATIV ALOQALAR HOLATI	747
Boyturayev Olimjon Urayimovich	
BANK RISKLARI VA ULARNI TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA STATISTIK HISOBTLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	753
Kamoldinov Sardorbek Maxammadsobir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLARNING ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	761
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI: TARIXIY MEROS VA ZAMONAVIY YASHIL TEXNOLOGIYALAR UYG'UNLIGI	766
Azimova Shohista Salohiddinovna	
SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLI MARKIROVKALANGAN TOVARLARNI RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	770
Muxammadov Nodir Karimovich	
BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDA "LEAN MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISHNING ILMIY ASOSLARI	775
Muhiddinov Ozodbek Ikromjon o'g'li, Shakirova Gulrux Po'latjon qizi, Ozodbek Musayev	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TURISTIK POTENTIALI UMUMIY TAVSIFI	783
Madaminova Sanobar Askarovna	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA EKSPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	789
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
AHOLINING TURMUSH DARAJASI VA UNING KO'RSATKICHLARI	794
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
KORXONA ASOSIY XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKT SIFATIDA AHAMIYATI	799
Yuldashova Yoqutoy Murodjon qizi, Yuldashev Abdihakim Abdulkarimovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA KADRLAR SALOHİYATINI SAQLAB QOLISH VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI	803
Bekchanov Ruslan Ambiyatovich	

PARALLEL KORPUS ASOSIDA INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QISHLOQ XO'JALIK ATAMALARINING EKVIVALENTLIK XUSUSIYATLARI	807
Yulduz Xalilova Nasriddinovna	
KOLBASA VA GO'SHT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUQARISHDA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQUQARISH ("ZERO WASTE") MODELINING ROLI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI AMALIY YO'NALISHLAR.....	810
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
EKSPORTYOR KORXONALARDA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI BO'YICHA QO'SHILGAN QIYMAT VA FOYDA SOLIG'INI TO'G'RI HISOBLANISHI TAHLILI VA ISTIQBOLLARI.....	814
Sobirova Xilola Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI RIVOJLANISHINING MILLIY RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI	819
Ikramova Taxmina Latifovna	
YANGI RIVOJLANAYOTGAN BOZORLARIDA HR QAROR QABUL QILISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA IQTISODIY TA'LIMNING ROLI	824
Dilfuza Shokirova	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO BUXGALTERIYA STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	833
Abdiev Mutolib Anvar o'g'li	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	838
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
AKTIVLAR VA MAJBURIYATLARNI MHXS ASOSIDA BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	842
G'anibayev Ilxomjon Shokiraliyevich	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH BILAN BOG'LIQLIGI	847
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, Turdimuratova Aziza Alisherovna	
AGRAR ISHLAB CHIQUQARISHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" KONSEPSİYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	851
Yusupov Muxiddin Soatovich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI GURUHLASH VA BAHOLASH.....	860
Davlyatov Bekzodjon Aslanxojayevich	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA XORIY TAJRIBASINING AHAMIYATI	864
Sobirov Shaxzod Ozod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	868
Karimov Mirolimjon Karimjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	875
Аликулов С. А., Хамракулова О. Д.	
YASHIL IQTISODIYOTDA KORXONALAR BOSHQARUV MEKANIZMLARINING EVOLYUTSIYASI: KONSEPTUAL TAHLIL.....	880
Nabiev Bobur Muhammadqosim o'g'li	
SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	884
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	
IQTISODIYOTNI LIBERALLASHTIRISH SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA KLASSTERLARNI TASHKIL ETISHNING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	889
Xo'jageldiyev Chorshanbi Pardayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH.....	893
Shaymanova Nigora Yusupovna	

XO'JALIK FAOLIYATINI SAMARADORLIGI VA BIZNES HOLATINI BAHOLASH	899
Abdulkarimova Muslima Abduaziz qizi, Yuldashev Abduhakim Abdulkarimovich	
CROSS-BORDER E-COMMERCE IN CENTRAL ASIA.....	904
Bakhtiyorjon Komilov	
O'ZBEKISTONDA NORASMIY SEKTOR ISHCHILARINING PENSIYA TA'MINOTI MASALALARI.....	908
Abdulazizova Nargiza Baxodir qizi	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA QOG'OZ SARFINI OPTIMALLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBASI	913
Oripov Mirzo Mahmudovich	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ЗАЩИТЕ ВНУТРЕННЕГО РЫНКА ОТ КОНТРАФАКТНОЙ ПРОДУКЦИИ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН)	917
Ибраимова Махсура Уснатдин кизи	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	922
Xasanova Robiyaxon Kamoliddin qizi	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES ON THE PROCESSES OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE INSURANCE INDUSTRY	927
D.D.Omonova	
THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS IN THE GLOBAL ECONOMY AND THEIR STAGES OF DEVELOPMENT	933
Yovkochev Sherzod	
YURIDIK SHAXSLARNI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	941
To'raqulov Bekzod Hazratqul o'g'li	
BUTUNJAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHDA SOLIQ TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	945
Xojakbar Zaynabidinov	
BANK TIZIMIDA TAVAKKALCHILIK TUSHUNCHASI VA UNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	950
Malikova Dilrabo Muminovna, Shakarova Kumush Faxriddin qizi	
REAL SEKTOR TARMOQLARINI KREDITLASHDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI	955
Savurbayev Zafar Abdumuminovich	
INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA IQTISODIY BARQARORLIK OMILLARI VA ULARNING BOSHQARUVI	960
D. G. Bazarov	
YANGI O'ZBEKISTONDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH HAMDA KOMPLEKS TIZIMLASHTIRISH	966
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
XIZMATLAR KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSIYA FAOLIYATINI SAMARALI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH: IQTISODIY TAHLIL VA ISTIQBOLLI TAVSIYALAR	971
Xudayberdiyeva Nargiza Nizomiddin qizi	
MINTAQADA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	976
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSION MAHSULOTLARNI ISHLAB CHIQRISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	981
Mirzayev Kobil Nosirjonovich	
PUL AYLANMASINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA FOYDALANISHNING IMKONIYATLARI.....	987
Gadoyev So'hrob Jumakulovich	
MARKETING VA TOVAR STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	993
Ibadullayeva Sevara Allashukurovna, Yuldashev Abduhakim Abdulkarimovich	

PILLACHILIK SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA VA DAVLAT KO'MAGIGA OID METODOLOGIK YONDASHUVLAR	998
Xudoykulov Mamarasul Radjabovich	
SURXONDARYO VILOYATIDAGI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING QURILISH SOHASIDAGI ULUSHNING TREND MODELLARI ORQALI TAHLILI	1005
Mamatkulova Xurshida Nasrullayevna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES OF TEXTILE PRODUCTS MARKET SEGMENTATION	1012
Ibaydullaeva Feruza Kholjuraevna	
O'ZBEKISTONNING JINOIY FAOLIYATDAN OLINGAN DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISHGA QARSHI KURASH TIZIMIGA SUN'IY INTELLEKTNI INTEGRATSIYASI: BANK SEKTORIDA JORIY ETISHNING POTENSIALI VA TO'SIQLARINI BAHOLASH	1018
Rashidov Avazbek Raximovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	1025
Shermatov Sirojiddan Xaydarovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ КОМПОНЕНТОВ ПРОЕКТА «БЕЗОПАСНЫЙ ГОРОД»	1029
Иминов Акбаржон Одилжонович	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA BOSHQARUV SALOHİYATINI OSHIRISH	1034
Tleubergenov Raxat Shahibaevich	
THE ROLE OF ESG IN ADVANCING CORPORATE REFORMS IN UZBEKISTAN	1038
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA MARKETING ROLI ORQALI IQTISODIY SIYOSATGA TA'SIRI	1043
Egamberdiyev Muzaffar	
DAVLAT BUDJETI JARAYONINI OPTIMALLASHTIRISH YO'NALISHLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1046
Nosirov Islombek Xurram o'g'li	
O'ZBEKISTONDA JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG'INING PROGRESSIV STAVKASINI JORIY ETISH MEKANIZMI	1052
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich, Xujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li, Otabekov Otajon G'ayrat o'g'li, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KORXONANING MODDIY BAZASI	1060
Ozodova Shahzoda Ulug'bek qizi	
FINTECH-STARTAPLAR VA TIJORAT BANKLARI HAMKORLIGI: SINERGETIK INTEGRATSIYA VA INNOVATSION EKOTIZIM SHAKLLANISHI	1064
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINING MEHNATIGA HAQ TO'LASHDA YANGI YAGONA TARIF SETKASINI JORIY ETISH MASALALARI	1069
Oqiljonov Azizjon Olimjon o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ	1074
Хасилова Висола Шоохоровна	
HARD WORK, INDEBTEDNESS AND HOPE: A SOCIO-ECONOMIC LOOK OF MODERN LABOR	1078
Rakhmatullayev Sarvar Nazar o'g'li, Abduraimova Muborak Sharaf qizi, Madrakhimova R. G.	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI VA ULARNI HISOBGA OLISH	1085
Muradova Minavvar Izzatullayevna	
O'ZBEKISTONDA AKT SOHASINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: SAMARADORLIKNI BAHOLASH VA RAQAMLASHTIRISHNING MUAMMOLARI	1089
Salibaev Xabibullo Negmatullaxanovich	
TIJORAT BANK KREDIT PORTFELINING SIFAT BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	1094
G'aybullayev Odil Baxtiyarovich, Amanova Xurshida Inyatullaevna	

XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA O'ZINI-O'ZI BAND QILISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI PASAYTIRISH MASALALARI	1099
Azimova Hulkar Egamberdiyevna	
СОКРАЩЕНИЕ БЕДНОСТИ КАК СОЦИАЛЬНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕФОРМЫ УЗБЕКИСТАНА.....	1103
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
IQTISODIY JARAYONLARNI BOSHQARISHDA OPTIMALLASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1108
Ibragimov Nodir Nusriddinovich	
MARKETINGDAGI ISTE'MOLCHILAR MOTIVATSIYASIDA NAFLILIK NAZARIYALARIDAN FOYDALANISH.....	1113
Jalilov Jamshid G'anijonovich	
AHOLI ZICH HUDUDLARDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ANDIJON VILOYAT MISOLIDA	1119
Karimov Abdusamat Ismonovich, Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORINING SAVDO HAJMIGA TA'SIRINING TAHLILI	1125
Haydarova Mohichehra Xurram qizi	
BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AXBOROT-KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	1131
Haydarov Husanboy Ahmadjon o'g'li	
DAVLAT QARZINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: PANEL MA'LUMOTLAR TAHLILI.....	1135
Sanakulova B. R., Jamolov M.M.	
AUTSORSING FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	1148
Xamidov Anis Choriyevich	
BIOCHEMICAL CHANGES IN THE BODY DURING THE PERIOD OF FATIGUE AND REST AFTER WORK FOR ATHLETES	1153
Yoldasheva Roila Jumaevna, Ruyobova Shakhlo Anvar qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHGA OID XORIJIY MAMLAKATLARNING ILG'OR NAZARIYALARI VA YONDASHUVLARI	1159
Muradova Nazira Raximjanovna	
XORAZMDA IQTISODIY BARQARORLIK MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1165
Xudayorova Munira Omonboy qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA INNOVATSION BUXGALTERIYA HISOBINI JORIY ETISH	1170
Mirzayev Komiljon Abdullajonovich	
SOLIQ MA'MURCHILIGI MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SOLIQ SOLISH BAZASINI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	1175
Jononmirzayeva Dilafruz Ilhom qizi	
ИЗБАВЛЕНИЕ ОТ ИНФЛЯЦИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ МЕТОДОВ И МАТЕМАТИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ В СФЕРЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	1180
Абидов А.А., Ахраров Б.С., Паязов М.М., Ахмедов А.М.	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH VA INNOVATSION BIZNES TASHABBUSLARINI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI.....	1185
Karimova Mavjuda Boxodirovna	
INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YUQORI TEXNOLOGIYALI TARMOQLARNI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH.....	1189
Raxmatova Nargizaxon A'zamxonovna	
O'ZBEKISTONDA ELEKTRON PULGA O'TISH ISTIQBOLLARI, KORRUPSIYA VA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHISHDA KUTILAYOTGAN SAMARADORLIK	1195
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KICHIK BIZNES TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI IQTISODIY XAVFSIZLIGI MASALALARI	1202
Anafiyayev Abdurashid Mamasidiqovich	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBINI AVTOMATLASHTIRISH	1206
Xusainov Ibragim Ismoilovich	
ЭВОЛЮЦИЯ ТОРГОВОЙ ПОЛИТИКИ ТУРЦИИ В КОНТЕКСТЕ ИНТЕГРАЦИИ В ГЛОБАЛЬНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ЦЕПОЧКИ	1210
Солиев Абдумаджид Джабборович	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTORINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGI: NAZARIYA VA AMALIYOTI.....	1215
Abdullayeva Nafisa Shavkatovna, Boymuradov Normurod Abdusodikovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA MOLIVAVIY HIMOA XIZMATLARI KO'RSATISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	1220
G'aniyeva Nozima Alijon qizi	
ОЦЕНКА ПОТЕНЦИАЛА КЛАСТЕРИЗАЦИИ КОКОНОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ШЕЛКОВОМ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА.....	1225
Ходжиматов Равшанбек Расулжанович	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA ISH BILAN BANDLIK SHAKLLANISHINING XORIY TAJRIBASI	1231
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
TEMIR YO'L TRANSPORTI KORXONALARIDA MOLIVAVIY-IQTISODIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN KONTROLLING VOSITALARINI JORIY ETISH.....	1236
Kayumov Zafarbek Odil o'g'li	
BANK HR JARAYONLARIDA SUN'IY INTELEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1243
D. DJabbarova	
MEHNAT BOZORIDA NORASMIY BANDLIKNI QISQARTIRISH MEXANIZMLARI	1247
Mirzakarimova Muyassarxon Muminovna	
IJTIMOIIY XIZMATLAR TIZIMIDA DAVLAT VA NODAVLAT SEKTORINING O'ZARO ALOQASI HAMDA XORIJIY TAJRIBA TAHLILI.....	1251
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
ПРИМЕНЕНИЕ КОНТРОЛЛИНГА В ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА	1257
Каюмов Зафарбек Одил угли	
BILVOSITA SOLIQLAR HISOBINI TASHKIL ETISHDA SOLIQ NAZORATINING AHAMIYATI	1263
Djalilov Rahmonkul Hamidovich	
INVESTITSION FAOLIYATNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING SANOAT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI	1268
Yuldoshev Sobir Fayzullayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTINING TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA AHOLI DAROMADLARINING TAQSIMOT TAHLILI.....	1272
Bayxonov Baxodirjon Tursunbayevich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHNING XORIY TAJRIBASI.....	1277
Raxmatova Shaxnoza Rustamovna, Ochilova Dilnoza Ismoil qizi	
ФОРМИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОЙ ЗАНЯТОСТИ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	1283
Б.С. Разакова	
ZAMONAVIY TURISTIK KLASSTERLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1289
Azim Pulatov	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR BANDLIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI VA DAVLAT SIYOSATINING SAMARADORLIGI	1296
Qodirov Baxodirjon Shuhratovich	
YASHIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARINING ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING AHAMIYATI	1302
Ergashev Sanjarbek Sobirjon o'g'li	
ONLAYN TA'LIM PLATFORMALARI INTERAKTIV CHATBOTLARI SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASH	1306
Zaripova Mukaddas Djumayozovna, Yusupova Asila Xidirqul qizi	

TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHNING TAKOMILLASHTIRILGAN USLUBIYOTI	1313
Abdullayeva Sevaraxon Xasanovna	
ZARAFSHON MINTAQASI HUDUDLARIDA IQTISODIY MUTANOSIBLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENSIYALARI	1320
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI TURMUSH DARAJASINI YAXSHILASHNI MOLIYAVIY MANBALARI	1327
Mansurov Mansur Alisherovich, Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MONETAR SIYOSATNING TRANSMISSIYA MEXANIZMLARI SAMARADORLIGI.....	1330
Boltayeva Nilufar Shavkat qizi	
HUDUDIY TURIZM RIVOJLANISHIDA BARQAROR BOSHQARUV STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	1336
Barakayev Elbekjon Abdulla o'g'li	
O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMINI JORIY ETISH.....	1343
Yuldashev Kodirjon Mamadjanovich	
ILG'OR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOSHQARUV XODIMLARI QOBILIYATLARIDAN FOYDALANISH ORQALI KORXONA SALOHİYATINI YUKSALTIRISH YO'LLARI	1348
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li	
INTEGRATSIYALASHGAN XARAJATLAR TAHLILI: ISHLAB CHIQARISH VA LOGISTIKA XARAJATLARINING MAHSULOT TANNARXIGA TA'SIRI	1353
Zokirjonov Asadbek Otabek o'g'li, Xashimova Zuhraxon Kahramonovna	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINING ASOSIY YO'NALISHLARI VA ULARNI EKONOMETRIK MODELLAR YORDAMIDA BAHOLASH	1358
Raxmatullayev Doston Asad o'g'li	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA BOLALAR TA'MINOTIGA OTA-ONALAR TOMONIDAN HAQ TO'LASH VA UNDAN FOYDALANISH TARTIBINING BUXGALTERIYA HISOBI.....	1361
Ro'ziboyev Oybek Baxromovich	
KICHIK BIZNESNING HUDUDIY ISH BILAN BANDLIKKA TA'SIRI.....	1367
Qulmatov Alimjan Abdulloyevich	
INDUSTRIYA 4.0 SHAROITIDA KASBLAR TARKIBI TUZILMASI VA KOMPETENSIYALAR TRANSFORMATSIYASI	1371
Mirzakarimova Muyassarxon Muminovna	
RAQAMLI IDENTIFIKATSIYA (E-ID) TIZIMINING G'AZNACHILIK OPERATSIYALARIDA QO'LLANISH ISTIQBOLLARI	1375
Raximov Shaxzod Maxsudjanovich	
IQTISODIYOTNI RAQAMLI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARINING INVESTITSION FAOLIYATINI STRATEGIK RIVOJLANTIRISH	1380
Kasimova Nozima Omilovna	
METHODOLOGY FOR ASSESSING THE EFFECTIVE PERFORMANCE OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF INDUSTRY 4.0.....	1384
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna	
TEACHING PROGRAMMING COLLABORATIVELY THROUGH GOOGLE COLAB AND GITHUB INTEGRATION	1388
Saidova Dilfuza Ergashovna	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	1392
Djumayev Zayniddin Axmedovich	
ЦИФРОВАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА: КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА И КЛЮЧЕВЫЕ ОРИЕНТИРЫ	1397
Киличева Феруза Бешимовна	
ТРАНСФОРМАЦИЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ НОРМ О СОБСТВЕННОСТИ И ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СВОБОДЕ В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА	1401
Абдуллаева Мавлюда Садыковна	

KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI INNOVATSION IQTISODIYOTDA QO'LLAB-QUVVATLASH STRATEGIYALARI.....	1407
Mirzaaxmedov Nodirbek Shavkatovich	
KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI TAHLIL QILISH VA MARKETING STRATEGIYASINI TANLASH	1414
Yoqubjonova Dildora Timur qizi	
TURISTIK XIZMATLAR BOZORINING XUSUSIYATLARI VA BRENDLASH IMKONIYATLARI	1420
Yusupova Moxinur Farxod qizi	
TA'LIM TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLARNI BOSHQARISH.....	1428
Meliboyev Ibroxim Mavlon o'g'li	
SOLIQ NAZORATINI TASHKIL ETISHDA XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTONGA TATBIQ ETISH IMKONIYATLARI.....	1432
Kodirov Aqliddin Xakim o'g'li	
AVTOMOBIL SAVDOSIDA ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARINING QO'LLANILISHI	1437
Adamboyev Abror Akrom o'g'li, Akramov T.A.	
CHARM-POYABZAL KORXONALARIDA RESURLARDAN MUQOBIL FOYDALANISH SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARINI PROGNOZLASH	1443
Otaniyozov Orifjon Otaxonovich	
BANK KAPITALI YETARLILIGI VA RISKLARNI BOSHQARISH TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	1449
Abdusalamov Olimjon Eshmirzayevich	
SIRKULYAR IQTISODIYOTDA RESURS TANQISLIGINING OLDINI OLISH MASALALARI	1454
Ismoilova Gulchiroy Tolliboy qizi	
ICHKI AUDIT VA UNING KORXONA NAZORAT TIZIMIDAGI O'RNI: MUAMMO VA YECHIMLAR.....	1472
Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RISK TURLARI VA KELIB CHIQISH OMILLARI	1477
Xamrokulov Sindor Qahramonovich	
O'ZBEKISTONDA TURISTLARGA OVQATLANISH XIZMATLARINI KO'RSATISHNI RIVOJLANTIRISHNING BOSHQARUV MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1483
Maxmadiyeva Charos Xayrullayevna	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING SAMARALI YO'LLARI.....	1487
Adilov Mirkomil Miralimovich	
BUDJET JARAYONIDA OCHIQLIK VA SHAFFOFLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARINING AMALDAGI HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	1494
Shernayev Akbar Aqmirzayevich	
KICHIK TADBIRKORLIK LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA BANK KREDITLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI	1499
Norqobilova Nargiza Abdiqodirovna	
OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARINING ISHTIROKI VA ULARDA MARKETING FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH	1504
Yuldashov Isomiddin Sidiqovich	
МАКРОЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОПТИМИЗАЦИИ НАЛОГОВЫХ ПОСТУПЛЕНИЙ И ЕЁ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ.....	1509
Муталова Дилором Махамаджановна, Хакимова Ситора Ильёсжон кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TELEKOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI VA MEXANIZMLARI.....	1515
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
INNOVATSION FAOLIYATNI RAG'BATLANTIRISHDA DAVLATNING O'RNI.....	1518
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li	
SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINING MOHIYATI VA UNING TADBIRKORLIK MUHITIDAGI O'RNI.....	1521
Xurramov Azizbek Muxiddin o'g'li	

DETERMINATION OF SEED DAMAGE IN THE PNEUMATIC TRANSPORT SYSTEM BY CONDUCTING EXPERIMENTS	1527
Boltabayev Bekzod Egamberdiyevich	
GEOTAHLLILIY YONDASHUV ASOSIDA DEHQON XO'JALIKLARINING YER BILAN TA'MINLANGANLIGINI BAHOLASH.....	1531
Axmatov Abutolibxon Ochilxon o'g'li	
DAVLAT BUDJETI XARAJATLARINING G'AZNA IJROSIDA BIG DATA TAHLILIDAN FOYDALANISHNING SAMARASI.....	1535
Atajanov Murodbek Bekberganovich	
РОЛЬ И РАЗВИТИЕ КИБЕРПРАВА В ФИНТЕХ-ПРОЕКТАХ: ПРАВОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ПРИОРИТЕТЫ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА	1539
Мирзаев Шерзод Махматкулович	
KAMBAG'ALLIK VA UNI TADRIJIY-NAZARIY KONSEPSIYALARI.....	1547
Xolmirzayev Abdulxamid Xapizovich	
DAVLAT KORXONALARINI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA QIYMATNI ANIQLASH VA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH MEXANIZMLARI	1554
Asomidinova Moxigulbonu Oybek qizi	
O'ZBEKISTONDA IJTIMOYI HIMOYA TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH VA HUDUDLARDA DIFFERENSIAL YONDASHUV ASOSIDA MOLIVALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	1560
Dovutov Faxriddin Javliyeovich	
KICHIK KVADRATLAR METODIGA ALTERNATIV YANGI DIFFERENSIAL USULINI ISHLAB CHIQUISH VA UNING SAMARADORLIGI	1567
Ochilov Sherali Baratovich, Akramova Obida Qosimovna, Raximova Dilnoza Davronovna	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MUHITGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	1581
Ibragimova Ma'mura Muxiddinova	
QISHLOQ XO'JALIGIDA «YASHIL LOYIHALAR»NI INVESTITSİYALASH IMKONIYATLARI.....	1585
Nilufar Mengqobilovna Xudayberdieva	
FINANCIAL CONDITION OF THE ENTERPRISE AS OBJECT OF RESEARCH AND EVALUATION	1589
Ismailova Makhbuba Mirkhalilovna	
MAGNEZIAL BOG'LOVCHI VA BAZALT TOLASI CHIQINDISI ASOSIDA KOMPOZITSION MATERIALLAR OLISH	1594
Rahimjon Jalilov Ravshanbek o'g'li, Orazimbetova Gulistan Jaksilikovna	
YASHIL INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODLARI: LCOE, CBA VA SDGS INDIKATORLARI ASOSIDA TAHLIL	1598
Kilicheva Kamola Muzaffarovna	
RESPUBLIKADA TURIZM XIZMATLARI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MASALALARI	1603
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
NAMANGAN VILOYATI OZIY-OVQAT BOZORINING INSTITUTSIONAL SHAKLLANISHI VA QISHLOQ XO'JALIGI TARMOQLARI BARQAROR O'SISH SUR'ATLARINI BAHOLASH	1611
Ismoilov Alisher Jobir o'g'li, Mirtoyev Axrorbek Abdulpattoyevich	
MINTAQAVIY INVESTITSİYA-INNOVATSION JARAYONLARNI TARTIBGA SOLISH USULLARI.....	1618
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
O'ZBEKISTONDA MAKRO IQTISODIY KO'RSATKICHLARNI BARQARORLASHTIRISH YO'LLARI.....	1624
Ulashev Xubbim Askarovich	
GERMANIYADA BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISH MAQSADLARI	1629
Risqulov Ravshan Bekto'raevich, Gaziyeva Sulxiya Saidmashrafovna	
O'ZBEKISTONNING DAVLAT SEKTORIDA IPSAS STANDARTLARINI JORIY ETISHNING HUQUQIY ASOSLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	1633
Matrasul Yoqubov Mavlonberdiyevich, Qodirova Gulnoza Shavkatjon qizi	
MAMLUKATNING HUDUDIY IQTISODIY SIYOSATIDA BARQAROR HUDUDIY RIVOJLANISHNING MAZMUNI VA KONSEPTUAL ASOSLARI.....	1637
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	

YOSHLAR TURIZMI: ZAMONAVIY TENDENSIYALAR, RAQAMLI AVLOD EHTIYOJLARI VA INNOVATSION TAKLIFLAR MODELİ	1644
Hamzayeva Difuza Samarovna	
HUDUDLAR TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMINING RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH INDEKSLLARI ASOSIDA TOIFALARGA AJRATISH	1650
Matkarimov Komoliddin Jurabayevich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQUARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1655
Dilnozaxon Muxitdinova	
MAMLUKAT BRENÐ-MARKETINGI SAYOHATNI RIVOJLANTIRISH OMILI SIFATIDA (BAA: DUBAY SHAHAR MISOLIDA)	1661
Ibodova Dilsora Ibodovna	
МАРКЕТИНГОВЫЕ ВОЙНЫ И ИХ СПЕЦИФИКА В СПОРТЕ	1666
Набиуллин Р., Юсупов И., Ахмедова Ш.	
VIRTUAL LABORATORIYALAR ORQALI IQTISODIYOT YO'NALISHIDA PROFESSIONAL KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISH.....	1674
Buranova Jazira Ergash qizi	
DAVLAT XARIDLARI TIZIMIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI ISHTIROKINI RAG'BATLANTIRISHNING AQSH TAJRIBASI	1680
Rizozulova Elnora Otabek qizi	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY SHARTLAR ASOSIDA KREDIT OLISH IMKONIYATLARI	1684
Azimov Obidjon To'ymuratovich	
TIJORAT BANKLARI KAPITALLASHUV DARAJASI VA MOLIVAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1689
S.S. Togayev, S.T. Xolboyev	
MAHSULOT TANNARXI XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	1695
Inamov Abdusalom Muhamadovich, Inomov Sardor Abdusalomovich, Inomov Hasanboy Abdusalom o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA TRANSPORT LOGISTIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1699
Majidov Nodirbek Usmonjon o'g'li	
MOLIVAVIY HISOBOTLARNI SOXTALASHTIRISH VA MOLIVAVIY FIRIBGARLIKLARNI ANIQLASHDAGI MILLIY VA XORIJIY TAJRIBA.....	1704
Xusanov Shuhrat Burhanovich	
YASHIL INVESTITSIYALAR VA IQTISODIY O'SISH BARQARORLIGI.....	1708
Dexkanova Shodiyona Kaxramon qizi	
KORXONALARNING STRATEGIK BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISHDA SWOT TAHLILINING AHAMIYATI (UZGIDROENERGO AJ MISOLIDA).....	1712
G'ulomova Shaxlo Baxtiyor qizi	
HR BRANDING VA MARKETING INTEGRATSIYASI: KORXONA IMIJINI MUSTAHKAMLASH STRATEGIYALARI.....	1718
Adilova Zulfiya Djavdatovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING YASHIL IQTISODIY O'SISHDAGI ROLI: O'ZBEKISTON VA JAHON TAJRIBASI	1724
Saloxidinov Jahongir Alisher o'g'li	
MINTAQA SANOAT TARMOG'I RIVOJLANISHINING MIQDOR VA SIFAT MEZONLARINI IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI.....	1727
Mirzayeva Intizor Ergashevna	
REKLAMA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	1733
Sobirov Azizbek Avazbekovich, Erkinova Adolat Karim qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHDA DUCH KELADIGAN MUAMMOLAR TAHLILI.....	1738
G'afurov Zohidjon	

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ЭФФЕКТА ГЛУШЕНИЯ СТЕКЛОМАЗАИЧНЫХ ПЛИТОК ИЗ ТЕХНОГЕННЫХ ОТХОДОВ	1741
Казаков Умрбек Аллаберганович	
INKLYUZIV TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING METODIK ASOSLARI VA ULARNI SHAKLLANTIRISH MEKANIZMLARI.....	1745
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA QASHQADARYO VILOYATI KICHIK SANOAT ZONALARINING INVESTITSION SALOHİYATIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	1749
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich	
«HUDUDGAZTA'MINOT» AJ KORXONALARINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH XUSUSIYATLARI.....	1754
Xusanov Durbek Nishanovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHGA INVESTITSİYALARNI JALB ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1760
Qurbonov Nuriddin Ro'ziqulovich	
QASHQADARYO VILOYATIDA INVESTITSIYA VA INVESTITSİYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI TAHLILI	1766
To'rayev Jasurali To'rayevich	
KOOPERATSIYA MUNOSABATLARIGA KIRGAN VA KIRMAGAN FERMER XO'JALIKLARINING EMPIRIK DESKRIPTIV STATISTIKA TAHLILI.....	1772
Ismoilov Azamat	
DEVELOPMENT OF THE TOURISM SECTOR IN UZBEKISTAN THROUGH DIGITAL TECHNOLOGIES.....	1777
Khalimov Shakhboz Khalimovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH STRATEGIYALARI.....	1782
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
AQSH VA FRANSIYA MISOLIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK MEZONLARINING TAHLILI.....	1786
Aripov Oybek Abdullaevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING EKSTENSIV, INTENSIV VA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY O'SISHINING EKONOMETRIK TAHLILI.....	1794
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛЕНИЯ КОНФЛИКТАМИ В ОРГАНИЗАЦИИ.....	1804
Холикова Сабохат Абдукарим кизи	
IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING ROLI.....	1809
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich	
“HUDUDGAZTA'MINOT” AKSIYADORLIK JAMIYATINI TRANSFORMATSIYA QILISH OMILLARI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	1812
Jalilov Sherzod Kaxramanovich	
STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	1818
Hamroeva Zuhra Amiral qizi	
ОСНОВНЫЕ ДРАЙВЕРЫ ИННОВАЦИОННОГО РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ И ПУТИ ИХ ЭФФЕКТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ.....	1824
Самадкулов Мухаммаджон	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI SPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHILAR FAOLIYATIGA JORIY ETILISH YO'NALISHLARI.....	1828
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ORGANIK QISHLOQ XO'JALIGI: O'ZBEKISTON AGRAR SIYOSATINING USTUVOR YO'NALISHI VA JAHON SAVDO TASHKILOTIGA INTEGRATSIYA MASALALARI.....	1833
Ahmedov Shermuhammad Omonjon o'g'li	

EKOMARKETING: BOZOR TALABINING YANGI YO'NALISHI VA BARQAROR TARAQQIYOT OMILI.....	1838
Qo'ziyev Jaloladdin Alisher o'g'li	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH MASALALARI	1844
Jabborov Bahridin Rashidovich	
STATISTICAL ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING CREDIT INTEREST RATES IN COMMERCIAL BANKS.....	1849
Abdullayev Shakhobiddin Shamsiddinovich	
IJTIMOY HIMOYAGA MUHTOJ AHOLINI MODDIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	1854
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
ВКЛАД ОБЪЕКТОВ НАСЛЕДЯ В ТУРИСТИЧЕСКИЕ ПОТОКИ И ЭКОНОМИКУ ГОРОДОВ.....	1859
Азизова Назира Тохтаевна	
ОПТИМИЗАЦИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО РЕШЕНИЯ НА ОСНОВЕ КОМПЛЕКСНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО АНАЛИЗА.....	1863
Минутдинова Лилия Тагировна	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ, ПРИЧИНЫ И СПЕЦИФИКА БЕЗРАБОТИЦЫ И ИХ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА ЭКОНОМИКУ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1868
Холмуратов Джахонгир Салимбек угли	
ЕКОЛОГИК MONITORING TIZIMINI JORIY ETISHNING MINTAQA IQTISODIY BARQARORLIGIGA TA'SIRI.....	1872
Odilov Xamidillo Maxmudjon o'g'li	
ЭКОНОМИКА ТРУДА И УПРАВЛЕНИЕ ПЕРСОНАЛОМ HR В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ	1879
Амирджанова Ситора Суннат кизи, Шаюсупова Наргиза Тургуновна, Исомухаммедов Исроил Исомухаммад ўғли, Маматкулов Хумоюн Бобир ўғли	
EKSPORT SALONIYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING INSTITUTSIONAL VA TARKIBIY XUSUSIYATLARI.....	1887
Raximov To'xtabek Jumaboyevich	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING BANK FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1894
Kasimov Baxtiyor Usmanovich	
SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS FOR FORMING MONITORING MECHANISMS FOR ASSESSING THE LEVEL OF FINANCIAL INCLUSION BASED ON AN INFORMATION SYSTEM.....	1899
Adashaliyev Bakhtiyorjon Valisher o'g'li	
ISLOM BANKLARI ORQALI IJTIMOYIY TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MODELI	1905
Voxidov Oybek Roziqovich	
УПУЩЕННЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ПОТЕНЦИАЛ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	1909
Алиева Эльнара Аметовна	
QISHLOQ JOYLARI AHOLISI BANDLIGINI TA'MINLASHDA INNOVATSION YO'LLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	1916
Amaniyazova Rayxan Bayniyazovna	
O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASIDA XOTIN-QIZLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH	1921
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
WAYS TO IMPROVE THE PERFORMANCE OF INVESTMENT FUNDS	1924
Khoshimov Jakhongir Ravshanbek ugli	
RAQAMLI HIKOYALASH ORQALI YASHIL QURILISH MATERIALLARI UCHUN EKO-MARKETING QAROR TUZILMALARI.....	1929
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
QISHLOQ XO'JALIGIDA FAOLIYAT YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MARKETING, LOGISTIKA VA SOTISH TIZIMINI TASHKIL QILISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	1939
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
KORXONALAR TOMONIDAN INVESTITSIYA QARORLARINI QABUL QILISH HAMDA ULARNING SAMARALI FOYDALANILISHINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	1954
Isakova Naima Ikromjonovna	

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMLARINI TASHKIL ETISHNING XALQARO ASOSLARI.....	1960
Raxmatillayev Sarvarbek Botirjonovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA RIVOJLANISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH METODOLOGIYASI.....	1966
Temirov Abdulaziz Alimjanovich	
ELEKTR ENERGIYANI SOTUVCHI KORXONALARDA ENERGIYA YO'QOTISHLARINI HISOBGA OLISH	1972
Oltiboyeva Feruza Ulug'bek qizi	
O'ZBEKISTON AGRAR SOHASIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH OMILI SIFATIDA PAST BALANDLIK IQTISODIYOTI.....	1977
Kadirov Shuxrat Munavvarovich	

KIRISH

So'nggi yillarda qishloq xo'jaligi sohasida raqamli texnologiyalarni joriy etish ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, resurslardan oqilona foydalanish va barqaror rivojlanishni ta'minlashning muhim omillaridan biriga aylandi. Xususan, uchuvchisiz aviatsiya tizimlari (UAT), masofadan zondlash vositalari va raqamli platformalarga asoslangan PBI qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish tizimlarida yangi operatsion imkoniyatlarni shakllantirmoqda.

Mazkur tadqiqotda biz global iqtisodiyotda yangi shakllanayotgan, xususan, Xitoy Xalq Respublikasining strategik rivojlanish dasturlarida alohida o'rin tutgan "Past balandlik iqtisodiyoti" (Low-altitude economy)¹ tushunchasidan foydalanishni lozim topdik. Ushbu atama shunchaki uchuvchisiz qurilmalardan foydalanishni emas, balki yer sathidan 1000 metrgacha bo'lgan havo bo'shlig'ida amalga oshiriladigan barcha iqtisodiy faoliyat, raqamli xizmatlar va infratuzilmaviy boshqaruv tizimlarini ifodalaydi.

Mazkur yondashuv aniq qishloq xo'jaligi konsepsiyasi doirasida yer maydonlarini monitoring qilish, agrotexnologik jarayonlarni optimallashtirish, resurs sarfini qisqartirish hamda ishlab chiqarish natijalarining barqarorligini ta'minlash imkonini beradi.

Ilmiy adabiyotlarda UATning qishloq xo'jaligida qo'llanilishi mahsuldorlikni oshirish, kirish resurslaridan samarali foydalanish va qaror qabul qilish sifatini yaxshilashda muhim ahamiyat kasb etishi ta'kidlanadi (Radoglou-Grammatikis va boshq., 2020; Kalamkar va boshq., 2020).

Biroq mavjud tadqiqotlarning aksariyati alohida texnologiyalar yoki qisqa muddatli pilot loyihalarni tavsiflash bilan cheklanib, texnologiyani qabul qilish jarayonining vaqt bo'yicha dinamikasi, institutsional muhit ta'siri va xo'jalik xususiyatlari bilan bog'liq farqlarni yetarli darajada ochib bermagan.

O'zbekiston qishloq xo'jaligi sohasida ham PBI texnologiyalarini joriy etishga bo'lgan qiziqish ortib borayotgan bo'lsa-da, ushbu jarayon bir xil sur'atda kechmayapti. Institutsional qo'llab-quvvatlash darajasi, infratuzilmaviy cheklovlar, raqamli tayyorgarlik hamda fermer xo'jaliklarining operatsion ko'lamli texnologiyani qabul qilish vaqti va samaradorlik natijalarining farqlanishiga olib kelmoqda. Ayni paytda, ushbu farqlarni empirik ma'lumotlar asosida tizimli baholashga qaratilgan tadqiqotlar yetarli emas.

Mavjud tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiyani qabul qilish jarayoni faqat texnologiyaning o'ziga emas, balki uni qo'llab-quvvatlovchi xizmatlar ekotizimi, tartibga solish mexanizmlari va ishlab chiqaruvchilarning tashkiliy imkoniyatlariga ham bog'liq. Shu bois, qabul qilishning erta va kech bosqichlari o'rtasidagi farqlar ishlab chiqarish samaradorligi va iqtisodiy natijadorlikka turlicha ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shu nuqtai nazardan, mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi – O'zbekiston qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish tizimlarida PBI texnologiyalarini qabul qilish jarayoni, qabul qilish vaqtidagi farqlar hamda ularning operatsion samaradorlik va iqtisodiy natijalarga ta'sirini empirik jihatdan aniqlashdan iborat.

Tadqiqotning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- PBI texnologiyalarini qabul qilish dinamikasini baholash;
- erta va kech qabul qiluvchilar o'rtasidagi farqlarni aniqlash;
- operatsion samaradorlikning vositachilik rolini tahlil qilish;
- institutsional va infratuzilmaviy omillarning ta'sirini baholash.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi shundaki, unda PBIning qabul qilish jarayoni parametrik omonlik modellari orqali tahlil qilinib, samaradorlik mexanizmlari strukturali tenglamalar modeli asosida baholandi. Bunday integratsiyalashgan yondashuv texnologiyani qabul qilish vaqti va samaradorlik natijalari o'rtasidagi bog'liqlikni xo'jalik darajasida ochib berish imkonini beradi.

Olingan natijalar PBIning qishloq xo'jaligida joriy etish bo'yicha siyosat chora-tadbirlarini ishlab chiqish, shuningdek, institutsional qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini farqlangan tarzda shakllantirishda amaliy ahamiyat kasb etadi. Maqola tuzilishi quyidagicha: keyingi bo'limda tadqiqot metodologiyasi bayon etiladi, navbatdagi bo'limlarda empirik natijalar va ularning muhokamasi keltiriladi, yakunda esa asosiy xulosalar taqdim etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda agrar sohada samaradorlikni oshirish, resurslardan oqilona foydalanish hamda iqlim xavflariga moslashish masalalari global ilmiy tadqiqotlarning ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Ushbu jarayonda raqamli texnologiyalar, xususan, uchuvchisiz uchish apparatlari va ular bilan bog'liq bo'lgan past balandlik iqtisodiyoti konsepsiyasi agrar ishlab chiqarishda yangi sifat bosqichini shakllantiruvchi muhim omil sifatida qaralmoqda. Jahon bankining O'zbekiston qishloq xo'jaligi tizimining iqlim o'zgarishiga zaifligi bo'yicha olib borgan tadqiqotlarida suv tanqisligi, hosildorlikning hududlar bo'yicha keskin farqlanishi va an'anaviy boshqaruv usullarining samarasizligi asosiy tizimli muammolar sifatida qayd etiladi. Bu holat agrar sektorda innovatsion yondashuvlarni joriy etish zaruratini kuchaytiradi.

1 Ma'lumot uchun: "Past balandlik iqtisodiyoti" atamasi ilk bor Xitoy Xalq Respublikasining strategik rivojlanish dasturlarida rasmiy iqtisodiy kategoriya sifatida tan olingan va 2024 yildan boshlab "yangi sifatli ishlab chiqarish kuchlari"ning drayveri sifatida belgilangan.

Past balandlik iqtisodiyotining nazariy asoslari va uning ishlab chiqaruvchi kuchlarning yangi sifatini shakllantirishdagi o'рни Liu X., Song D. va Xu Z. tomonidan atroflicha tahlil qilingan. Mualliflar past balandlik iqtisodiyotini texnologik infratuzilma, raqamli boshqaruv va ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilish tizimining integratsiyalashgan modeli sifatida talqin qiladi. Xinyan Liu tomonidan olib borilgan umumlashtiruvchi tadqiqotlarda esa past balandlik iqtisodiyoti agrar soha, logistika va ekologik monitoringni birlashtiruvchi ko'p tarmoqli rivojlanish platformasi sifatida baholanadi.

Xitoy tajribasiga bag'ishlangan empirik tadqiqotlar ushbu konsepsiyaning agrar samaradorlikka bevosita ta'sirini ko'rsatadi. Yang J. tomonidan olib borilgan tadqiqotda past balandlik iqtisodiyotining talab, taklif va ekologik muvozanatga ta'siri asosida qishloq xo'jaligida resurslardan foydalanish aniqligi sezilarli darajada oshgani isbotlangan. Junwei Zh. va Jianju Du tadqiqotlarida esa an'anaviy dehqonchilikdan "aqlli qishloq xo'jaligi"ga o'tishda past balandlik texnologiyalari hududlar kesimida hosildorlik va ishlab chiqarish samaradorligini oshiruvchi muhim mexanizm sifatida namoyon bo'lishi ko'rsatib berilgan. Wen J. va Wang Z. firmalar darajasidagi ma'lumotlar asosida olib borgan tahlillarida past balandlik iqtisodiyotiga investitsiyalar umumiy omillar samaradorligiga ijobiy va statistik jihatdan ahamiyatli ta'sir ko'rsatishini aniqlagan.

Uchuvchisiz uchish apparatlarining aniq dehqonchilikdagi amaliy imkoniyatlari Radoglou-Grammatikis va hammualliflar tomonidan tizimli ravishda umumlashtirilgan bo'lib, ularda ekin monitoringi, kasalliklarni erta aniqlash, o'g'itlash va sug'orishni optimallashtirish kabi funksiyalar agrar samaradorlikning asosiy drayverlari sifatida ko'rsatiladi. Markaziy Osiyo sharoitiga oid tadqiqotlar, xususan, Kalamkar va Dileep tomonidan tayyorlangan dissertatsiya ishlarida dron texnologiyalarining mintaqaviy agroiklim sharoitlariga moslashuvchanligi va kichik xo'jaliklar uchun iqtisodiy jihatdan maqbulligi ta'kidlanadi. Qozog'iston tajribasini yoritgan Mukhamediyev tadqiqotlarida esa dronlarga asoslangan aniq dehqonchilik tizimlari hosildorlikni oshirish bilan birga ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartirish imkonini berayotgani qayd etiladi.

O'zbekiston kontekstida ushbu masala bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar nisbatan yangi bo'lsa-da, muhim ilmiy-amaliy xulosalarni o'z ichiga oladi. Vafoev B. va Khomidov Kh. tomonidan dronlardan foydalanish amaliyoti tahlil qilinib, ularning paxtachilik va g'allachilikda monitoring samaradorligini oshirishi ko'rsatib berilgan. Teshaboyev O. va Rasulov S. esa uchuvchisiz uchish apparatlarini ommalashtirish jarayonida normativ-huquqiy va infratuzilmaviy to'siqlar mavjudligini qayd etadi. Ilyosov A. tomonidan aniq dehqonchilik bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda esa past balandlik texnologiyalari O'zbekiston agrar sohasida resurs tejovchi ishlab chiqarish modelini shakllantirishda muhim rol o'ynashi asoslab beriladi. UNDP tomonidan Orolbo'yi mintaqasida amalga oshirilgan loyihalar esa agrar xizmatlar tizimini kuchaytirish orqali raqamli va texnologik yechimlarning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini tasdiqlaydi.

Shuningdek, Xiuli Chen va Joohan Ryoo tomonidan taklif etilgan heliks modeli asosidagi yondashuv O'zbekiston sharoitida davlat, biznes va ilmiy institutlar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish orqali barqaror agrar innovatsiyalarni joriy etish imkoniyatlarini ochib beradi. Xalqaro tajribalar, jumladan, NEPAD tomonidan Afrikada dron texnologiyalarining joriy etilishi bo'yicha olib borilgan tadqiqotlar ham past balandlik iqtisodiyotining rivojlanayotgan mamlakatlar uchun strategik ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

Umuman olganda, mavjud ilmiy adabiyotlar past balandlik iqtisodiyoti agrar samaradorlikni oshirish, iqlim xavflarini kamaytirish va resurslardan foydalanishni optimallashtirishda muhim vosita ekanini tasdiqlaydi. Biroq O'zbekiston sharoitida ushbu konsepsiyaning iqtisodiy samaradorligini tizimli baholash, hududiy xususiyatlarni hisobga olgan empirik tadqiqotlar yetarli darajada emasligi mazkur yo'nalishda qo'shimcha ilmiy izlanishlar zarurligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning empirik qismi PBI texnologiyalarini O'zbekiston qishloq xo'jaligiga joriy etish dinamikasi va uning samaradorlikka ta'sirini tizimli o'rganishga qaratilgan. Tahlil jarayonida miqdoriy va sifat metodlarini birlashtirgan aralash tadqiqot strategiyasi (mixed methods research) qo'llanildi.

Tadqiqotning empirik bazasini shakllantirish maqsadida ma'lumotlar 2023–2024-yillar davomida O'zbekistonning raqamli qishloq xo'jaligi texnologiyalari nisbatan faol joriy etilayotgan hududlari – Toshkent va Samarqand viloyatlarida to'plandi. Ushbu hududlar tanlanishiga ulardagi agrar ishlab chiqarish tizimining diversifikatsiyalashganligi (paxta-g'allachilik, bog'dorchilik va chorvachilikning mavjudligi) hamda institutsional qo'llab-quvvatlash infratuzilmasining mavjudligi asos bo'ldi.

Tadqiqot tanlanmasi ko'p bosqichli tanlab olish/saralash (multi-stage sampling) asosida shakllantirildi:

1. dastlabki bosqichda PBI texnologiyalari bo'yicha tajriba loyihalarida ishtirok etayotgan va rasmiy ro'yxatdan o'tgan xo'jalik yurituvchi subyektlarning umumiy ro'yxati (sampling frame) tuzildi;
2. keyingi bosqichda xo'jalik rahbarlari va mutaxassislari bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqa o'rnatilib, ularning raqamli xizmatlardan foydalanish tajribasi va ma'lumotlarni taqdim etishga tayyorligi tekshirildi.

Umumiy hisobda 312 ta subyekt o'rtasida so'rovnoma o'tkazildi. Ma'lumotlarning izchilligi va to'liqligini tekshirish natijasida, statistik tahlil uchun yaroqli deb topilgan 287 ta respondentning javoblari yakuniy tanlanmaga kiritildi. Shuningdek, jarayonning ichki mexanizmlarini chuqurroq o'rganish maqsadida 24 ta soha mutaxassislari va fermerlar bilan chuqurlashtirilgan intervyular (in-depth interviews) o'tkazildi.

Tadqiqotning oldiga qo'yilgan vazifalardan kelib chiqib, ekonometrik tahlil ikkita o'zaro bog'liq bosqichda amalga oshirildi:

a) Texnologiyani qabul qilish vaqtini tahlil qilish (survival analysis). Ishlab chiqaruvchilarning PBI texnologiyalarini qabul qilish tezligi va bunga ta'sir etuvchi omillarni baholash uchun parametrik omonlik (yashovchanlik) modellari qo'llanildi. Bunda Kalbfleish va Prentis (2002) yondashuviga asoslanib, erta va kech qabul qiluvchilar o'rtasidagi farqlarni ifodalovchi xavf koeffitsiyenti (hazard ratio) hisoblandi. Modelning barqarorligini tekshirish maqsadida Exponential, Weibull va Gompertz taqsimotlaridan foydalanildi.

b) Samaradorlik mexanizmlarini baholash (Structural Equation Modeling – SEM). Texnologiyani qabul qilish vaqti, operatsion samaradorlik va yakuniy iqtisodiy natijadorlik o'rtasidagi murakkab zanjirli bog'liqlikni aniqlash uchun strukturali tenglamalar modellashtirishi (SEM) qo'llanildi. Ushbu metod kuzatilmaydigan (yashirin) konstruktarni (masalan, raqamli tayyorgarlik, institutsional yordam) ko'p sonli indikatorlar orqali baholash va ular o'rtasidagi to'g'ri va bilvosita ta'sirlarni bir vaqtda tahlil qilish imkonini beradi.

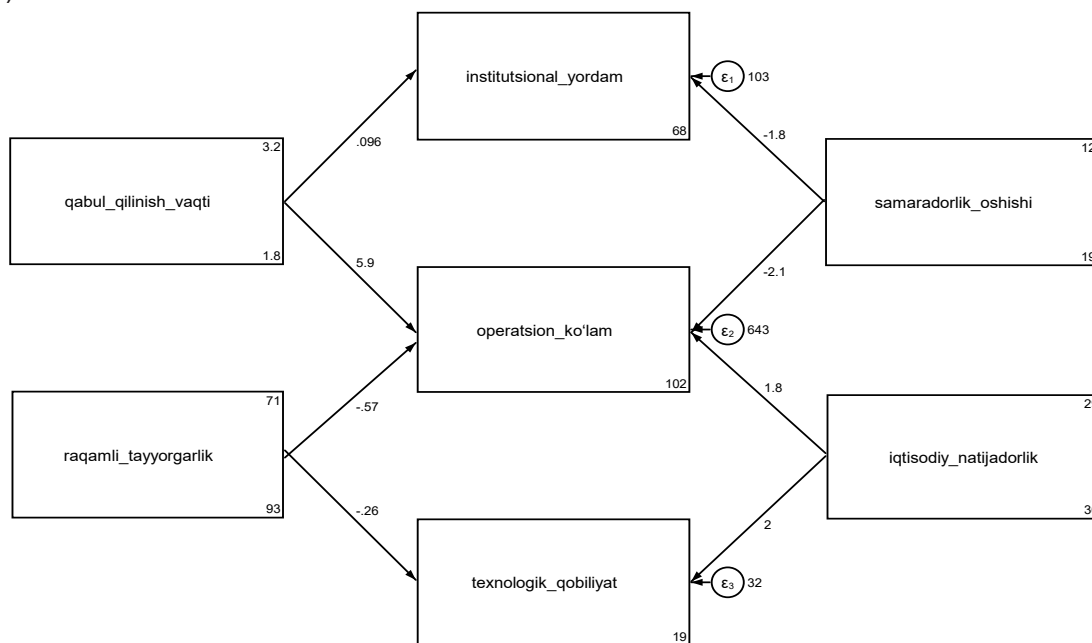
Modelda qo'llanilgan asosiy yashirin konstruktlar va ularning o'lchov birliklari ilmiy adabiyotlar tahlili asosida shakllantirildi:

- texnologik qobiliyat: xodimlarning malakasi, AT-infratuzilma mavjudligi;
- institutsional muhit: davlat tomonidan beriladigan imtiyozlar, konsultativ xizmatlar (ekstenshn) va huquqiy bazaning qulayligi;
- operatsion samaradorlik: resurs sarfining kamayishi (o'g'it, suv, yoqilg'i), monitoring vaqtining qisqarishi.

TAHLIL VA NATIJALAR

PBI texnologiyalarini joriy etishning O'zbekiston qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilari samaradorligiga ta'sirini baholash bo'yicha o'tkazilgan ekonometrik tahlil natijalari quyidagi muhim xulosalarni taqdim etdi.

Tadqiqotning konseptual modeli doirasida texnologiyani qabul qilish, institutsional yordam va operatsion samaradorlik o'rtasidagi zanjirli bog'liqlik strukturali tenglamalar modellashtirishi (SEM) orqali baholandi. Modelning umumiy tuzilishi va o'zgaruvchilar o'rtasidagi sabab-oqibat yo'nalishlari 1-rasmda o'z aksini topgan (1-rasm).

Kuzatishlar soni = 50
Endogen o'zgaruvchilar
Kuzatilgan: institutsional_yordam, operatsion_ko'lam, texnologik_qobiliyat
Ekzogen o'zgaruvchilar
Kuzatilgan: qabul_qilinish_vaqti, raqamli_tayyorgarlik, samaradorlik_oshishi, iqtisodiy_natijadorlik
Struktur tenglamalar modeli
Baholash usuli = maksimal ehtimollik (ml)
Log ehtimollik = -1133.4868
Model va to'yingan modelni solishtirish bo'yicha LR testi:
 $\chi^2(7) = 48.58$, Ehtimollik ($\text{Prob} > \chi^2$) = 0.0000

1-rasm. Strukturaviy tenglama modeli

Modellashtirish natijalari shuni ko'rsatadiki, institutsional yordam va operatsion samaradorlikning oshishi o'rtasida kuchli va statistik jihatdan sezilarli bog'liqlik mavjud. Ayniqsa, operatsion ko'lam (xo'jalik hajmi) texnologiyani qabul qilish vaqti va iqtisodiy natijadorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatuvchi asosiy drayver sifatida namoyon bo'ldi. Baholash natijalarining standartlashtirilgan koeffitsiyentlari 1-jadvalda batafsil keltirilgan (1-javdal).

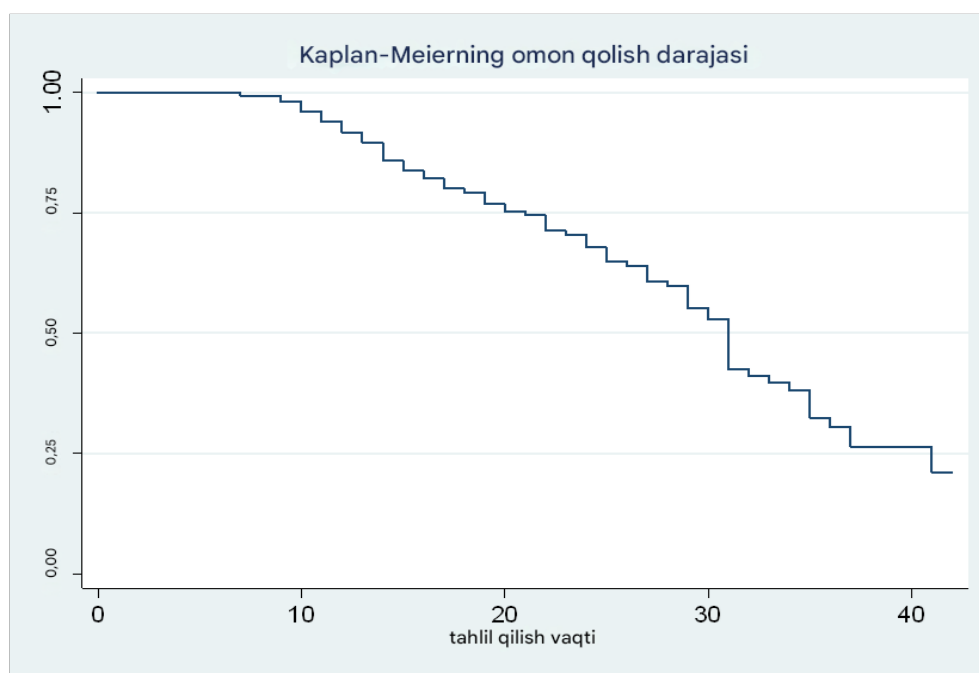
1-jadval. Strukturaviy tenglama modeli: standartlashtirilgan yo'l koeffitsiyentlari va dispersiyalar (OIM baholash)

	OIM Koeff.	Stand.Xat.	z	P>z	(95% Ishonch oralig'i)	
Strukturaviy bog'lanishlar						
institutsional yordam						
qabul qilinish vaqti	0.096	1.099	0.090	0.931	-2.059	2.250
samaradorlik oshishi	-1.809	0.339	-5.330	0.000	-2.474	-1.144
const	67.971	4.885	13.910	0.000	58.396	77.546
operatsion ko'lam						
qabul qilinish vaqti	5.911	2.778	2.130	0.033	0.467	11.355
raqamli tayyorgarlik	-0.571	0.474	-1.210	0.228	-1.499	0.357
samaradorlik oshishi	-2.140	1.152	-1.860	0.063	-4.397	0.118
iqtisodiy natijadorlik	1.765	0.682	2.590	0.010	0.429	3.102
const	102.164	34.745	2.940	0.003	34.064	170.263
texnologik qobiliyat						
raqamli tayyorgarlik	-0.256	0.084	-3.060	0.002	-0.420	-0.092
iqtisodiy natijadorlik	1.970	0.134	14.710	0.000	1.707	2.232
const	19.308	6.889	2.800	0.005	5.806	32.810
Dispersiyalar						
var(e.institutsional yordam)	103.141	20.628			69.693	152.642
var(e.operatsion ko'lam)	643.052	128.610			434.516	951.670
var(e.texnologik qobiliyat)	32.278	6.456			21.810	47.769

Jadval ma'lumotlariga ko'ra, iqtisodiy natijadorlikning operatsion ko'lam (1.765) va texnologik qobiliyat (1.970) bilan bog'liqligi yuqori ishonchlilik darajasiga ($p < 0.01$) ega.

Texnologiyani qabul qilish dinamikasi: Omonlik tahlili (survival analysis)

Ishlab chiqaruvchilarning PBI texnologiyalarini o'zlashtirish tezligini baholashda Kaplan-Meier modelidan foydalanildi. Erta va kech qabul qiluvchi guruhlar o'rtasidagi vaqt bo'yicha tafovutlar 2-rasmda yaqqol ko'rinadi (2-rasm).

2-rasm. Kaplan Meier omonlik modeli

Tahlil natijalariga ko'ra, erta qabul qiluvchilar guruhida texnologiyani o'zlashtirish muddati o'rtacha 18.4 oyni tashkil etgan bo'lsa, kech qabul qiluvchilarda bu jarayon 26.9 oygacha cho'zilgan. Modelning barqarorligini ta'minlash maqsadida o'tkazilgan parametrik regressiya tahlillari (Exponential, Weibull va Gompertz) 2, 3 va 4-jadvallarda taqdim etilgan (2, 3, 4-jadval).

2-jadval. Eksponensial PH regressiyasi

t	Koeff.	Std. Xat.	t-stat	p-qiymat	(95% Ishonch oraliq)		Belgilanish
raqamli tayyorgarlik ~x	0.712	0.400	-0.61	0.545	0.237	2.140	
operatsion ko'lam ha	1	0.004	0.13	0.900	0.994	1.007	
institutsional yordam ~x	0.793	0.323	-0.57	0.569	0.357	1.763	
infratuzilma cheklovlari	0.853	0.374	-0.36	0.717	0.361	2.015	
samaradorlik oshishi ~x	0.944	0.403	-0.14	0.892	0.409	2.179	
iqtisodiy natijadorlik ~x	0.637	0.240	-1.20	0.232	0.304	1.334	
Doimiy	0.055	0.038	-4.21	0.000	0.014	0.212	***

O'rtacha bog'liq o'zgaruvchi = 23.780

Standart og'ish = 9.156

Kuzatishlar soni = 150

Chi-kvadrat = 2.179

Prob > chi² = 0.903

Akaike axborot mezoni (AIC) = 266.743

*** p<.01, ** p<.05, * p<.1

3-jadval. Weibull PH regressiyasi

t	Koeff.	Std. Xat.	t-stat	p-qiymat	(95% Ishonch oraliq)		Belgilanish
raqamli tayyorgarlik ~x	0.645	0.361	-0.78	0.433	0.215	1.934	
operatsion ko'lam ha	1	0.004	0.03	0.975	0.993	1.007	
institutsional yordam ~x	0.928	0.381	-0.18	0.856	0.415	2.075	
infratuzilma cheklovlari	0.715	0.317	-0.76	0.450	0.300	1.705	
samaradorlik oshishi ~x	0.984	0.429	-0.04	0.970	0.418	2.313	
iqtisodiy natijadorlik ~x	0.512	0.197	-1.74	0.082	0.241	1.088	*
Doimiy	0	0	-7.31	0.000	0	0.003	***
ln_p (forma parametri)	0.944	0.103	9.19	0.000	0.743	1.145	***

O'rtacha bog'liq o'zgaruvchi = 23.780

Standart og'ish = 9.156

Kuzatishlar soni = 150

Chi-kvadrat = 4.054

Prob > chi² = 0.669

AIC = 220.360

*** p<.01, ** p<.05, * p<.1

4-jadval. Gompertz PH regressiyasi

t	Koeff.	Std. Xat.	t-stat	p-qiymat	(95% Ishonch oraliq)		Belgilanish
raqamli tayyorgarlik ~x	0.629	0.353	-0.83	0.409	0.210	1.888	
operatsion ko'lam ha	1	0.004	0.02	0.986	0.993	1.007	
institutsional yordam ~x	0.957	0.395	-0.11	0.916	0.426	2.151	
infratuzilma cheklovlari	0.694	0.309	-0.82	0.412	0.290	1.661	
samaradorlik oshishi ~x	0.936	0.409	-0.15	0.880	0.398	2.204	
iqtisodiy natijadorlik ~x	0.469	0.182	-1.95	0.051	0.219	1.002	*
Doimiy	0.016	0.012	-5.68	0.000	0.004	0.067	***
gamma (g'ompertz parametri)	0.086	0.013	6.65	0.000	0.061	0.111	***

O'rtacha bog'liq o'zgaruvchi = 23.780
 Standart og'ish = 9.156
 Kuzatishlar soni = 150
 Chi-kvadrat = 4.960
 Prob > chi² = 0.549
 AIC = 223.639
 *** p<.01, ** p<.05, * p<.1

PBI texnologiyalarini qabul qilish vaqtiga (adoption time) ta'sir etuvchi omillarni baholashda uchta turli parametrik omonlik modellari (Exponential, Weibull va Gompertz) natijalari qiyoslandi (2-, 3- va 4-jadvallar). Ushbu yondashuv olingan natijalarning statistik jihatdan barqarorligini (robustness) tekshirish imkonini beradi.

2-jadval (Exponential PH) natijalariga ko'ra, texnologiyani qabul qilishda bazaviy xavf (hazard) doimiy deb qabul qilinadi. Biroq, Akaike axborot mezoni (AIC = 266.743) ushbu modelning boshqalarga nisbatan prognoz qilish quvvati pastroq ekanligini ko'rsatdi.

3-jadval (Weibull PH) eng maqbul natijalarni taqdim etdi (AIC = 220.360). Ushbu modelda forma parametrlarining ($\ln p = 0.944$, $p < 0.001$) mavjudligi texnologiyani qabul qilish ehtimolligi vaqt o'tishi bilan o'zgarib borishini (mazkur holatda kamayib boruvchi tempda ortishini) tasdiqlaydi. Model natijalari shuni ko'rsatadiki, iqtisodiy natijadorlik omili hazard ratio ko'rsatkichiga ($p = 0.082$) ta'sir etib, iqtisodiy jihatdan barqaror xo'jaliklarda texnologiyani qabul qilish kechikishi (delay) ehtimolligi pastroqdir.

4-jadval (Gompertz PH) esa qabul qilish jarayonining eksponensial o'sish sur'atlarini baholaydi (AIC = 223.639). Gomperts parametri ($\gamma = 0.086$, $p < 0.001$) ijobiy qiymatga ega bo'lib, bu sohada texnologiyani tarqalish intensivligi vaqt o'tishi bilan kuchayib borishini anglatadi.

Uchta modelning qiyosiy tahlili shuni ko'rsatadiki, operatsion ko'lam va iqtisodiy natijadorlik barcha spesifikatsiyalarda eng muhim ekzogen omillar bo'lib qolmoqda. Bu esa PBI texnologiyalarini joriy etishda ishlab chiqaruvchining moliyaviy-tashkiliy quvvati birlamchi ahamiyatga ega ekanligi haqidagi ilmiy farazimizni tasdiqlaydi.

Miqdoriy natijalar intervyu ma'lumotlari bilan triangulyatsiya qilinganda, respondentlarning 61 foizi PBI joriy etilgandan so'ng operatsion samaradorlik oshganligini bildirishgan. Biroq, institutsional muvofiqlashtirishning yetishmasligi, ayniqsa kichik fermer xo'jaliklari uchun texnologiyani o'zlashtirish yo'lidagi asosiy to'siq bo'lib qolmoqda. Intervyu ishtirokchilarining fikriga ko'ra, raqamli tayyorgarlik va mahalliy agroxizmatlar bilan aloqalarning mavjudligi texnologiyani iqtisodiy natijadorlikka aylanish vaqtini qisqartirishga xizmat qiladi.

Tadqiqotimizda aniqlangan erta va kech qabul qiluvchilar o'rtasidagi 8.5 oylik farq (18.4 oyga nisbatan 26.9 oy) nafaqat texnik imkoniyatlar, balki "raqamli tayyorgarlik" darajasi bilan izohlanadi. Bu natijalar Rojersning (Rogers, 2003) innovatsiyalarning tarqalishi nazariyasiga mos keladi, biroq O'zbekiston sharoitida bu jarayon institutsional muhitga ko'proq bog'liqligi aniqlandi. Weibull modelida aniqlangan vaqtga bog'liqlik koeffitsiyenti shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston agrar sektorida PBI texnologiyalari bo'yicha "o'rganish egri chizig'i" (learning curve) deb nomlanuvchi jarayon nisbatan tik, ya'ni dastlabki to'siqlar yengib o'tilgandan so'ng qabul qilish sur'ati tezlashmoqda.

SEM modeli natijalari (operatsion ko'lamning ta'siri 5.911) Radoglu-Grammatikis va boshqalar (2020) tomonidan ilgari surilgan "texnologiyani katta maydonlarda samaradorligi yuqori" degan fikrni quvvatlaydi. Biroq, bizning tadqiqotimiz shuni qo'shimcha qiladiki, O'zbekistonda kichik xo'jaliklar uchun asosiy to'siq texnologiyani qimmatligi emas, balki "xizmatlar ekotizimi" (service ecosystem)ning yetishmasligidir. Intervyularda ta'kidlangan "mahalliy tarmoqdan tashqaridagi muloqot imkoniyatining yo'qligi" kichik ishlab chiqaruvchilarni PBI texnologiyalaridan masofalashtirmoqda.

Tahlillarimiz shuni ko'rsatdiki, institutsional yordam faqatgina subsidiya yoki imtiyozli kredit shaklida emas, balki infratuzilmaviy va huquqiy muvofiqlashtirish shaklida bo'lgandagina yuqori samara beradi. Modelda institutsional yordam o'zgaruvchisining koeffitsiyenti manfiy bo'lishi (-1.809) amalda mavjud byurokratik va infratuzilmaviy to'siqlar kamaygan taqdirda samaradorlik oshishini anglatadi. Bu esa PBI sohasida davlat siyosatini faqat moliyaviy dastaklar bilan cheklamay, balki "past balandlik havo hududini boshqarish" va "raqamli ma'lumotlar almashinuvi" kabi infratuzilmaviy masalalarga yo'naltirish zarurligini asoslaydi.

Tadqiqot natijalari PBI texnologiyalarini joriy etish jarayoni bir tekis (chiziqli) emasligini, balki har bir bosqichda o'ziga xos institutsional va texnik to'siqlarga duch kelinishini ko'rsatdi. Xususan:

dastlabki bosqichda asosiy muammo infratuzilmaviy cheklavlar bo'lsa;

kengaytirish (scale-up) bosqichida muvofiqlashtirishdagi kamchiliklar;

konsolidatsiya bosqichida esa tartibga soluvchi (regulyator) organlar bilan yuzaga keladigan to'qnashuvlar asosiy to'siq bo'lib xizmat qilmoqda. Bunday "nochiziqli" qabul qilish yo'llari Rojersning klassik modellari (Rogers & Shoemaker, 1971) farq qilib, O'zbekiston agrar sektorida texnologiyani o'zlashtirish "yo'lga bog'liqlik" (path dependency) va institutsional muhit konfiguratsiyasiga o'ta sezuvchan ekanligini tasdiqlaydi.

Boshqa hududlardagi o'xshash tadqiqotlar (masalan, Anonymous, 2025; Yang, 2024) bilan solishtirganda, O'zbekistonda PBI texnologiyalarining "ikkilamchi (second-order) effektlari" barqaror ekanligi aniqlandi. Bu shuni anglatadiki, texnologiyaning o'zigina emas, balki u bilan bog'liq bo'lgan agroxizmatlar va ma'lumotlar almashinuvi tizimi xo'jalikning umumiy raqamli ekotizimiga integratsiyalashuvini tezlashtiruvchi "katalizator" vazifasini o'tamoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston agrar sohasida PBI texnologiyalarini joriy etish va ularning samaradorligini empirik baholash bo'yicha o'tkazilgan tadqiqot quyidagi xulosalarni chiqarish imkonini beradi:

Texnologiyani qabul qilish vaqti (Adoption Time) ishlab chiqarish samaradorligini belgilovchi asosiy omildir. Erta qabul qiluvchilar (early adopters) kech qabul qiluvchilarga nisbatan operatsion samaradorlik va iqtisodiy barqarorlikka tezroq erishmoqdalar.

Operatsion ko'lam va raqamli tayyorgarlik PBI texnologiyalarining iqtisodiy natijadorlikka aylanish tezligini oshiradi. Yirik xo'jaliklar texnologiyani o'zlashtirishda "miqyos iqtisodiyoti" (economies of scale) effektidan samarali foydalanmoqdalar.

Institutsional qo'llab-quvvatlashning vositachilik roli juda muhim bo'lib, u faqat moliyaviy dastaklar bilan cheklanmasligi kerak. Infratuzilmaviy va huquqiy to'siqlarni kamaytirish kichik va o'rta ishlab chiqaruvchilarning PBI texnologiyalarini qabul qilish xatarlarini (risk) sezilarli darajada pasaytiradi.

Amaliy takliflar:

Differensiallashgan qo'llab-quvvatlash:

Davlat tomonidan institutsional yordam mexanizmlarini xo'jaliklarning operatsion ko'lamini va raqamli tayyorgarlik darajasidan kelib chiqib farqlash (differensiatsiya qilish) lozim.

Servis ekotizimini rivojlantirish:

Kichik ishlab chiqaruvchilar uchun PBI texnologiyalarini bevosita sotib olish emas, balki ulardan xizmat sifatida (As-a-Service) foydalanish imkonini beruvchi mahalliy agroxizmatlar markazlari va kooperativlarni tashkil etish zarur.

Me'yoriy bazani soddalashtirish:

Past balandlikdagi parvozlarni boshqarish va ma'lumotlardan foydalanish bo'yicha byurokratik jarayonlarni raqamlashtirish va soddalashtirish talab etiladi.

Ushbu tadqiqot natijalari O'zbekiston qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish va PBI ni rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqishda ilmiy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirzambetov A. (2025). UNDP strengthens agricultural service system for farmers in Aral Sea region. United Nations Development Programme. <https://www.undp.org/uzbekistan/press-releases/undp-strengthens-agricultural-service-system-farmers-aral-sea-region>
2. Yang J. (2024). A case study on the development and application of low-altitude economy in agriculture in China: Based on demand-supply-environment perspective. Francis Press. <https://francis-press.com/papers/16989>
3. Radoglou-Grammatikis P., Sarigiannidis P., Lagkas T., et al. (2020). A compilation of UAV applications for precision agriculture. Computer Networks, 172, 107148
4. Junwei1 Zh., Jianju Du. (2025). From traditional agriculture to smart agriculture: The enabling mechanism and spatiotemporal effect of the low-altitude economy. Journal of China Agricultural University. <https://qks.sufe.edu.cn/J/CDXB/Article/Details/A0XJQfg5cx-wfOm-Sl1Z-Am21-2OSd3qD9Kz1H>
5. Wen J., Wang Z. (2025). How does the low-altitude economy drive total factor productivity? Evidence from firm-level data. SCILTP. <https://www.sciltp.com/journals/eem/articles/2510001667>
6. Liu X., Song D., Xu Z. (2024). Building a new engine of new quality productive forces development with low altitude economy. Journal of Beijing University of Aeronautics and Astronautics (Social Science Edition), 1-12
7. Teshaboyev O., Rasulov S. (2025). Popularizing the use of unmanned aerial vehicles in agriculture in Uzbekistan. Economics and Rural Sociology. <https://researchweb.uz/index.php/erus/article/view/306>
8. Ilyosov A. (2025). In the world and in Uzbekistan clear farming (precision agriculture). International Journal of Agricultural Innovations. <https://www.academicpublishers.org/journals/index.php/ijai/article/view/9132>
9. Vafoev B., Khomidov Kh. (2021). Practice of using unmanned aerial vehicle in agriculture in Uzbekistan. TOJQI <https://tojqi.net/index.php/journal/article/download/4566/3169/5015>
10. Mukhamediyev, R. (2025). Drones help grow crops: A new generation precision farming system in Kazakhstan. Satbayev University. <https://satbayev.university/en/news/drones-help-grow-crops>
11. Kalamkar, et al. (2020). Drone technology in Central Asian agriculture. Czech University of Life Sciences Prague Thesis. <https://theses.cz/id/pptfxl/55866942>
12. Dileep, et al. (2020). UAV applications for agricultural productivity in Central Asia. Czech University of Life Sciences Prague Thesis. <https://theses.cz/id/pptfxl/55866942>
13. African Union Development Agency–NEPAD. (2018). Drones on the horizon - Transforming Africa's agriculture. NEPAD. <https://www.nepad.org/file-download/download/public/115553>

14. Xinyan Liu. (2025). An overview of low-altitude economy research. Scholink Journal of Economics and Policy Finance. <https://www.scholink.org/ojs/index.php/jepf/article/download/56403/12209>
15. Dongqing Liu, Hao Dong. (2025). Research on the strategy of low-altitude economic development in Shandong Province. AEPH. <http://www.aeph.press/uploadfile/202501/1276cce87421830.pdf>
16. Xiuli Chen, Joohan Ryoo. (2024). Sustainable agricultural innovation in Uzbekistan through the helix model. ECSEnet. <https://ecsenet.com/index.php/2576-6759/article/download/243/99/261>
17. World Bank. (2009). Reducing the vulnerability of Uzbekistan's agricultural systems to climate change. World Bank Documents. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/485571468318338846>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
